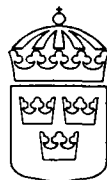

Arbetsmarknadsutskottets yttrande

1992/93:AU6y

Ytterligare platser i gymnasieskolan för ett tredje gymnasieår

1992/93
AU6y

Till utbildningsutskottet

Utbildningsutskottet har berett bl.a. arbetsmarknadsutskottet tillfälle att yttra sig över proposition 1992/93:194 Särskilt statsbidrag till kommuner för ytterligare platser i gymnasieskolan för ett tredje gymnasieår jämte motionerna 1992/93:Ub155 (-) och 1992/93:Ub156 (s), såvitt propositionen och motionerna gäller arbetsmarknadsutskottets beredningsområde.

Propositionen och motionerna

I *propositionen* föreslås att 402,6 miljoner kronor anvisas för kostnader för 11 000 helårsplatser i gymnasieskolan för att kommunerna läsåret 1993/94 skall ha möjlighet att anordna ett tredje gymnasieår för de ungdomar som har gått igenom en tvåårig gymnasieutbildning. Det beräknade bidraget till kommunerna uppgår till 330 miljoner kronor. Utökningen av antalet platser medför även ökade kostnader för studiehjälp. För 11 000 platser beräknas kostnaden till 72,6 miljoner kronor.

Ett motiv till den föreslagna insatsen är den rådande arbetsmarknadssituationen. En grupp som drabbas hårt av den höga arbetslösheten är ungdomarna. I stället för att sluta skolan och gå ut i en kanske långvarig arbetslöshet borde ett klokt alternativ vara att använda tiden till något som är meningsfullt för den unge själv och nyttigt för samhället, sägs det i propositionen. Ett annat skäl är att en allmän kompetenshöjning alltid har sitt värde, både för individen och för samhället.

Med motiveringen att åtgärdernas förstahandssyfte får anses vara arbetsmarknadspolitiskt och innebär en avlastning i förhållande till övriga arbetsmarknadspolitiska åtgärder bör enligt propositionen en minskning ske av det under Arbetsmarknadsdepartementet uppförda reservationsanslaget Arbetsmarknadspolitiska åtgärder. Under detta anslag har i årets budgetproposition 15,6 miljarder kronor beräknats för arbetsmarknadsutbildning och utbildning inom det reguljära utbildningsväsendet.

Mot den nu angivna bakgrunden föreslås att riksdagen under det nyssnämnda anslaget (B 2) anvisar 402,6 miljoner kronor mindre än vad som föreslagits i årets budgetproposition.

I propositionen anges att finansieringen av insatserna skall ses utifrån den fortsatta beredningsprocessen inför kompletteringspropositionen.

Två *motioner* har väckts med anledning av propositionen. I motion Ub156 av Lena Hjelm-Wallén m.fl. (s) yrkas avslag på förslaget om finansiering över det arbetsmarknadspolitiska anslaget. Motionärerna anser att detta anslag redan nu är för litet. Medlen för förstärkta utbildningsinsatser bör enligt dem tillföras kommunerna genom förstärkning av anslag inom Utbildningsdepartementets område.

Även Sten Söderberg (-) motsätter sig i motion Ub155 en minskning av anslaget för arbetsmarknadspolitiska åtgärder.

Utskottet

Genom det av riksdagen nyligen godkända betänkandet om arbetsmarknadspolitiken (1992/93:AU19, AU11, rskr. 258) har för budgetåret 1993/94 28,4 miljarder kronor anvisats på anslaget B 2 för arbetsmarknadspolitiska åtgärder. Av beloppet beräknas omkring 15,6 miljarder kronor för arbetsmarknadsutbildning och utbildning inom det reguljära utbildningsväsendet. Beträffande den senare utbildningsformen inbegrips i beräkningen såväl kostnader för studieplatsen som kostnader för studiefinansiering. Gymnasieutbildningen beräknas omfatta 5 000 platser till en kostnad av 176 miljoner kronor. Utskottet hänvisar till uppställningen i betänkandet AU11 s. 28.

I det nyssnämnda betänkandet berör utskottet även den nu behandlade propositionen nr 194. Utskottet ställer sig där positivt till att ytterligare platser i gymnasieskolan inrättas med hänsyn till ungdomarnas situation på arbetsmarknaden, men utgår från att en ny bedömning av B 2-anslaget görs inför kompletteringspropositionen. Utskottet anför i betänkandet även att regeringens förslag i budgetpropositionen är en grund att stå på i avvaktan på ett nytt beslutsunderlag i samband med kompletteringspropositionen.

Som utskottet uppfattar det ligger finansiering av 5 000 av de 11 000 ytterligare gymnasieplatserna inkl. studiefinansiering inom ramen för de medel som riksdagen redan fattat beslut om (AU19). Proposition 194 innefattar således förslag om finansiering av ytterligare 6 000 nya platser inkl. studiefinansiering. Till den del kostnaden avser dessa 6 000 platser medför den föreslagna finansieringen att medel för andra åtgärder inom B 2-anslaget minskas.

Utskottet står fast vid vad som anförts i betänkandet AU11. En utökning av platserna i gymnasieskolan är i och för sig mycket angelägen. Minskningen av B 2-anslaget genom att resurser förs över till Utbildningsdepartementens anslag bör dock mot bakgrund av utvecklingen på arbetsmarknaden kompenseras så att minskningen inte går ut över de traditionella arbetsmarknadspolitiska åtgärderna. Utskottet förutsätter att regeringen återkommer om detta i kompletteringspropositionen. Utskottet förutsätter också att kostnader för åtgärder inom andra departements ansvarsområden fortsättningsvis finansieras över resp. departements huvudtitel.

Med det anförda tillstyrker arbetsmarknadsutskottet propositionen såvitt den avser förslag om en minskning med 402,6 miljoner kronor av reservationsanslaget Arbetsmarknadspolitiska åtgärder (punkt 3). Ställningstagandet innebär att motionerna Ub155 och Ub156 avstyrks i motsvarande delar och att det tidigare av riksdagen fattade beslutet om B 2-anslaget ändras i enlighet med vad nu sagts.

Stockholm den 15 april 1993

På arbetsmarknadsutskottets vägnar

Ingela Thalén

I beslutet har deltagit: Ingela Thalén (s), Elver Jonsson (fp), Anders G Högmark (m), Kjell Nilsson (s), Georg Andersson (s), Marianne Andersson (c), Lahja Exner (s), Charlotte Cederschiöld (m), Sten Östlund (s), Laila Strid-Jansson (nyd), Isa Halvarsson (fp), Johnny Ahlqvist (s), Kent Olsson (m), Berit Andnor (s) och Rose-Marie Frebran (kds).

Från Vänsterpartiet, som inte företräds av någon ordinarie ledamot i utskottet, har suppleanten Hans Andersson (v) närvarit vid den slutliga behandlingen av ärendet.

Avvikande mening

Ingela Thalén, Kjell Nilsson, Georg Andersson, Lahja Exner, Sten Östlund, Johnny Ahlqvist och Berit Andnor (alla s) anser att yttrandet under rubriken Utskottet bort ha följande lydelse:

Det behövs en grundläggande omläggning av sysselsättningspolitiken. För det första måste arbetsmarknadspolitiken bli mera aktiv, för det andra måste den avlastas och de arbetslösa sysselsättas genom investeringar och utbildning. Antalet platser i det reguljära utbildningssystemet måste öka. Om fler arbetslösa får plats där, minskar statens kostnader för arbetsmarknadspolitiken.

Den föreslagna ökningen av platser i gymnasieskolan för ett tredje gymnasieår är i och för sig ett steg i rätt riktning, men enligt utskottets mening behövs betydligt fler platser med tanke både på de ungdomar som lämnar tvåårigt gymnasium i vår och de 18–24-åringar som befinner sig i öppen arbetslöshet.

Utskottet motsätter sig bestämt att det arbetsmarknadspolitiska anslaget (B 2) tas i anspråk för de föreslagna utbildningsinsatserna. I detta hänseende ansluter sig utskottet till den uppfattning som framförs i motion Ub156 av Lena Hjelm-Wallén m.fl. (s). Det beslutade anslaget för arbetsmarknadspolitiska åtgärder är redan nu för litet och borde, i stället för att som föreslås i propositionen minskas med drygt 400 miljoner kronor, ökas kraftigt. Utskottet hänvisar till den reservation som avgetts av Socialdemokraterna i betänkandet AU19, i vilken föreslås att B 2-anslaget ökas med drygt 7 miljarder kronor i förhållande till regeringens förslag i budgetpropositionen. Enligt utskottet me-

ning bör medel för de ökade insatserna inom det reguljära utbildningsväsendet tillföras kommunerna genom förstärkning av anslag inom Utbildningsdepartementets verksamhetsområde.

Arbetsmarknadsutskottet anser således att proposition 194 bör avslås såvitt den innefattar förslag om minskning av anslaget för arbetsmarknadspolitiska åtgärder (punkt 3). Detta innebär att motion Ub156 yrkande 1 tillstyrks. Motion Ub155 får anses tillgodosedd med utskottets ställningstagande.

Meningsyttring av suppleant

Meningsyttring får avges av suppleant från Vänsterpartiet, eftersom partiet inte företräds av ordinarie ledamot i utskottet.

Hans Andersson (v) instämmer i Socialdemokraternas avvikande mening.